Gemeente Amsterdam

Raadsinformatiebrief

Aan:	De leden van de gemeenteraad van Amsterdam
Datum	14 juli 2023
Portefeuille(s)	Jongerenwerk
Portefeuillehouder(s):	Wethouder Mbarki
Behandeld door	Directie Jeugd
Onderwerp	Beleidsbrief *Vakkundig Jongerenwerk. Een sterke basis voor Amsterdamse jongeren.*

Geachte raadsleden,

Graag neem ik u mee in de veranderende rol van het jongerenwerk als gevolg van de snel veranderende leefwereld van jongeren. Na een inleiding rondom de uitdagingen en kansen in de stad ga ik dieper in op de ontwikkelingen in jongerenwerk. In het laatste deel van deze brief leest u meer over de drie actielijnen om het jongerenwerk zo te positioneren dat de jongeren optimaal in gelegenheid worden gesteld hun talenten te ontwikkelen tijdens het opgroeien in Amsterdam:

1. Het versterken van de effectiviteit van het jongerenwerk: investeren in vakmanschap
2. Voorkomen dat jongeren in handen vallen van criminele netwerken vanuit de preventieve kracht van het jongerenwerk
3. Snellere passende ondersteuning voor jongeren door betere samenwerking

Daarmee is deze brief een richtlijn voor het jongerenwerk de komende bestuursperiode als uitwerking van het coalitieakkoord.

1. Amsterdamse jongeren en het jongerenwerk

Met veel Amsterdamse jongeren gaat het goed. Zij groeien op tot zelfredzame volwassenen. Amsterdam is een stad vol mogelijkheden waar zij volop gebruik van maken. Maar niet voor iedereen zijn de kansen gelijk om die mogelijkheden te verzilveren. Sommige jongeren hebben op de weg naar volwassenheid te maken met omstandigheden die het lastig maken om zelfvertrouwen op te bouwen, zich te ontwikkelen en een positieve toekomst voor zich te zien. Amsterdam wil een solidaire stad zijn met kansen voor iedereen. Onze jeugd verdient een mooie toekomst en helaas zien we dat door de toegenomen ongelijkheid de kansen niet gelijk zijn verdeeld. Daarom hebben we in het coalitieakkoord aangegeven het jongerenwerk te versterken, met name in de buurten met de grootste problemen. We investeren de komende bestuursperiode dan ook € 7,5 miljoen.

De toegenomen inflatie en de druk die dit legt op de bestaanszekerheid van veel huishoudens zorgt voor veel stress. Chronische stress heeft een negatieve invloed op de fysieke en mentale gezondheid, waardoor ouders minder toekomen aan het begeleiden van hun kinderen. Bij kinderen en jongeren uit dit zich onder andere in slechtere concentratie en ander- of opvallend gedrag, wat kan leiden tot mindere schoolprestaties. De coronaperiode heeft ook nog steeds effect op het mentaal welzijn van veel jongeren. 43% van de meisjes in het voortgezet onderwijs geeft aan emotionele problemen te hebben[1]. De gevolgen van deze maatschappelijke

[1] *Gezondheid en welzijn van jongeren in Nederland*, Health Behaviour in Schoolaged Children, september 2022

ontwikkelingen zijn groter voor gezinnen en kinderen die al een minder gunstige uitgangspositie hadden.

Met name jongens uit buurten met veel armoede zijn ontvankelijk voor ronselaars in het steeds groter wordende criminele drugscircuit. Zij spiegelen materiele rijkdom en status voor, waardoor jongeren verleiding voelen voor bijvoorbeeld het bezorgen van drugs. Wapenincidenten onder jongeren komen veel voor. We zien ook ernstige incidenten waarbij jonge jongeren betrokken zijn. Bij meiden zien we dat problemen eerder naar binnen slaan. Zij worstelen vaker met mentale problemen.[2] Of zij krijgen te maken met seksueel grensoverschrijdende problematiek zoals het ongewenst online verspreiden van naaktbeelden (exposure). Sociale media bieden enorm veel kansen om contacten te leggen en te experimenteren met je identiteit, maar veel jongeren ervaren onder invloed van sociale media ook druk om (materieel) succesvol en gelukkig te zijn. Jongeren die opgroeien in moeilijke omstandigheden lopen vaak zowel offline als online meer risico om in de problemen te raken.

Voor zware problematiek zijn vanuit de gemeente verschillende vormen van zorg en ondersteuning beschikbaar gemaakt. Het college wil jongeren die in dit soort omstandigheden opgroeien en in hun directe omgeving weinig steun of positieve rolmodellen hebben evenveel perspectief bieden als andere Amsterdamse jongeren en ook voorkómen dat jongeren met zware problematiek te maken krijgen. We voelen de verantwoordelijkheid om hen te helpen om vanuit een stabiele basis aan hun toekomst te kunnen werken. Dat betekent dat jongeren hulp krijgen bij het op orde brengen van hun financiën, school en werk, en bij het opbouwen van een netwerk waar ze (bij) terecht kunnen als ze problemen ervaren. We gaan uit van de kracht en de motivatie van jongeren om een stabiel leven op te bouwen. Problemen, minder gemakkelijke momenten en gebeurtenissen horen daar soms bij. We willen niet te snel medicaliseren, het doel is dat jongeren ondanks problemen die ze ervaren zo veel mogelijk door kunnen met hun dagelijks leven. Belangrijk is daarbij dat jongeren weten en ervaren dat ze ook na het maken van een misstap kunnen blijven werken aan hun ontwikkeling. Dat duidelijk is dat ze dan bijvoorbeeld nog steeds een Verklaring Omtrent Gedrag voor verschillende typen werk kunnen krijgen. Het is essentieel dat alle jongeren toekomstperspectief blijven houden.

Voor veel jongeren helpt het al om een luisterend oor te hebben om zo even stoom af te kunnen blazen. Omdat zij bijvoorbeeld niet lekker in hun vel zitten, thuis hun ei niet kwijt kunnen of gewoon contact willen maken met andere jongeren uit de buurt. Het jongerenwerk heeft de taak om via de groepsdynamiek een rol te spelen in opgroeigedrag, dus een steuntje in de rug tijdens de strubbelingen van opgroeien. Jongerenwerk heeft ook de taak om scherp te zijn op signaalgedrag, waarbij in overleg met andere partners, zoals het Ouder en Kindteam of veiligheidspartners, ingegrepen moet worden om te voorkomen dat problemen groter worden. Jongerenwerkers benaderen jongeren die opgroeien in een kwetsbare situatie actief en gaan op laagdrempelige wijze met hen in gesprek over wat hen bezighoudt. Het gaat daarbij om de hobbels die zij ervaren bij het opgroeien en volwassen worden in onze stad. Jongerenwerkers ondersteunen hen hierbij en werken met hen aan de veerkracht die zij nodig hebben om met die hobbels om te kunnen gaan. De groepsbenadering is hierin erg belangrijk: jongeren vinden bij elkaar troost, leren van elkaar en hebben samen plezier. Dit is ook de kracht van het groepswerk ten opzichte van de individuele zorg en ondersteuning. Als jongerenwerkers merken dat er meer aan de hand is, dat er sprake is van (beginnende) problematiek waar bijvoorbeeld hulpverlening bij nodig is, dan betrekken zij hun samenwerkingspartners uit de (jeugd)zorg) erbij.

[2] OIS, De Staat van het Amsterdamse Voortgezet Onderwijs 2022, OSVO ism gemeente Amsterdam

Het doel van het jongerenwerk is in essentie om contact te maken met jongeren tussen ongeveer 10 en 23 jaar, door naast hen te staan en van daaruit samen met de jongere te werken aan ontwikkeling en ontplooiing. Onze jongerenwerkers en jongerencentra zijn essentieel om dit doel te bereiken. De jongerenwerker die het vertrouwen weet te winnen is cruciaal en kan net die positieve draai geven aan de ontwikkeling van jongeren; net zoals de leraar en wijkagent in de buurt. Jongerencentra zijn dé plek waar jongeren ongedwongen naar binnen kunnen lopen zonder dat zij meteen iets móeten. Ondanks de opkomst van social media en de online wereld blijft de behoefte aan sociale interactie immers groot.

Uit een langdurig landelijk onderzoek van de Hogeschool van Amsterdam onder bijna 1.600 jongeren blijkt dat het jongerenwerk een belangrijke preventieve functie vervult in het jeugdstelsel: "Deelname aan het jongerenwerk leidt ertoe dat jongeren in kwetsbare situaties meer participeren en meer eigen verantwoordelijkheid laten zien en meer gebruik maken van hun eigen mogelijkheden."[3] Bovendien draagt jongerenwerk er aan bij dat dat jongeren met zware problemen stabiel blijven. De potentie van het jongerenwerk is groot maar dan zullen we wel moeten investeren in het verder versterken van de sector en in de samenwerking met andere professionals die met jongeren werken. We waken daarbij, ook in het kader van de bestuursopdracht Jeugd en Veiligheid en waarover later in deze brief meer, voor verkokering.

2. Ontwikkelingen in het jongerenwerkveld

De afgelopen jaren is onder de vlag van het programma Positief Perspectief geïnvesteerd in de versterking van het jongerenwerk. Daarbij is ingezet op innovaties binnen het jongerenwerk op het gebied van online weerbaarheid, jongerenwerk in scholen en meidenwerk en op het sneller organiseren van passende hulp en ondersteuning voor jongeren die risico lopen op zwaardere (veiligheids)problematiek. Een resultaat is dat nu ongeveer de helft van de jongeren die gebruik maakt van de activiteiten meiden zijn in tegenstelling tot het verleden waarbij er teveel sprake was van *jongens*werk. Vanuit Positief Perspectief zijn mooie methodieken ontwikkeld. Nu is het zaak om wat werkt te borgen in het reguliere werk en het jongerenwerk blijvend up to date te houden. Positief is dat de grotere jongerenwerkorganisaties zich hebben verenigd, waardoor effectieve interventies eenvoudiger gedeeld kunnen worden met elkaar. Hier willen we de kleinere partijen die duurzaam van meerwaarde zijn aan toe voegen. We investeren in de opbouw van stedelijke expertise ten behoeve van sterk basisjongerenwerk in de hele stad, zodat alle Amsterdamse jongeren kunnen profiteren van dezelfde dienstverlening.

Samen met onze partners hebben we goede stappen gezet in het versterken van het jongerenwerk. En tegelijkertijd zien we dat de maatschappelijke opgave vraagt om blijvende aandacht en investering. De veranderende behoefte maar ook problematiek van jongeren vraagt om een blijvende investering in de doorontwikkeling van het jongerenwerk.

Het college ziet kansen om het jongerenwerk te versterken. Dat ligt niet aan de professionals die het werk uitvoeren, maar de manier waarop het jongerenwerk nu is georganiseerd gaat teveel ten koste van de effectiviteit van het werk. Het jongerenwerk is in sommige delen van de stad té versnipperd geraakt. Er zijn veel verschillende partijen actief in de stad die iets voor jongeren doen; grote welzijnspartijen, kleine informele partijen en alles daar tussenin. Het is gemakkelijk gemaakt voor nieuwe partijen om toe te treden tot deze markt. Daar zitten heel waardevolle (kleinschalige) initiatieven tussen die doelgroepen bereiken die we eerder niet goed bereikten en

[3] De preventieve kracht van het jongerenwerk (2019). Hogeschool van Amsterdam: https://www.hva.nl/binaries/content/assets/subsites/kc-mr/lectoraat-ys/hva---a4-brochure---de-preventieve-kracht-van-het-jongerenwerk-web.pdf?1573047538818

met vernieuwend aanbod. Maar marktwerking zorgt er soms ook voor dat er door teveel partijen teveel projecten op verschillende onderwerpen en doelgroepen opgezet worden. Er wordt niet altijd door grote- en kleinere partijen en gemeente gezamenlijk gekeken naar de opgave zoals die in de inleiding van deze brief is beschreven, waardoor deze ook niet altijd gezamenlijk wordt aangepakt.

Het is ook onduidelijk wat voor kwaliteitseisen we stellen aan jongerenwerk. Niet al het werken met jongeren is professioneel jongerenwerk. Jongerenwerk is een vak. Het aanbod is door de toetreding van veel nieuwe partijen onoverzichtelijk geworden, ook voor jongeren zelf. En de onderlinge concurrentie die op sommige plekken in de stad is ontstaan is schadelijk voor het vertrouwen tussen organisaties onderling, het imago van jongerenwerk, het vertrouwen van jongeren in het aanbod en het vertrouwen van jongeren en organisaties in de gemeente.
Dit alles gaat ten koste van de effectiviteit van het jongerenwerk en het is zonde van alle kennis en kunde, tijd en energie van de bevlogen professionals in de stad. Hierbij zien we verschillen tussen stadsdelen in de mate waarin hier sprake van is. In sommige delen van de stad zien we al goede voorbeelden waarbij is toegewerkt naar meer langjarige samenwerking met één partner en het versterken van de onderlinge samenwerking. Het resultaat is dat de jongerenwerkers in deze gebieden de jongeren goed kennen.

We kijken kritisch naar de partijen met wie we het jongerenwerk in partnerschap vormgeven in Amsterdam, maar zeker ook naar onze eigen rol als opdrachtgever en regievoerder van het jongerenwerk. Deze lijn sluit aan bij de uitgangspunten voor herinrichting van de sociale basis – waar het jongerenwerk onderdeel van is - waarbij wordt gekeken hoe partners meerjarig en in gezamenlijkheid ingezet kunnen worden op de opgave.

Het college werkt aan de volgende drie actielijnen om het Jongerenwerk in Amsterdam verder door te ontwikkelen. Langs deze lijnen worden ook de middelen uit het coalitieakkoord ingezet.

Actielijn 1) Het versterken van de effectiviteit van het jongerenwerk: investeren in vakmanschap

Het doel voor de komende periode is om het vakmanschap van de jongerenwerker verder te versterken, het scherper te definiëren en het de waardering te geven die het verdient om hiermee de Amsterdamse jongeren nog betere dienstverlening te bieden. Het benutten van de kracht van het jongerenwerk begint bij stevige jongerenwerkorganisaties die een duidelijke positie hebben in de buurt en in het bredere veld van zorg, veiligheid, onderwijs en sport. Organisaties die in staat zijn tot samenwerken en daar een leidende rol in nemen, met professionals die zich erkend en gewaardeerd voelen in hun vakmanschap. Door het vakmanschap centraal te stellen willen we de jongerenwerkers, de sector en het werk de erkenning geven die het verdient. Investeren in vakmanschap doen we samen met het jongerenwerk. Daarom zijn we een kwalitatief onderzoek gestart naar het jongerenwerk, waarin ervaringen van jongeren en jongerenwerkers met het jongerenwerk worden gebundeld. De uitkomst van dit onderzoek wordt te zijner tijd met uw raad gedeeld.

De verhouding tussen het jongerenwerk en de kleinere partijen in de stad die met jongeren werken roept soms spanning op. Het toegenomen aantal jongerenwerkers dat als zzp'er werkt is belemmerend voor een gezamenlijke blik en gezamenlijke inzet op de opgave. Er is in sommige stadsdelen sprake van versnippering en onderling concurrentiegevoel. Daarbij gaat het te vaak over de financiën en te weinig over wat jongeren nodig hebben. De toename van het aantal zelfstandigen zonder personeel zorgt ook voor een hoger verloop, wat funest kan zijn gezien de

tijd die nodig is voor jongerenwerkers om een vertrouwensrelatie op te bouwen met de jongeren in de wijk. Dit alles gaat ten koste van de effectiviteit van het jongerenwerk.

Om deze ontwikkeling te keren is het nodig dat iedereen kritisch naar zichzelf en de ontstane situatie kijkt. Om te beginnen de gemeente als vormgever van het stelsel en als opdrachtgever met een gedeelde verantwoordelijkheid van centrale stad en stadsdelen. Ook van de grote Amsterdamse Jongerenwerk organisaties en van de kleinere organisaties gespecialiseerd in niches, doelgroepen en/of specifieke problematiek als aanvulling hierop, vragen we om actief bij te dragen aan betere onderlinge samenwerking en het creëren van een sterk geheel aan ondersteuning en hulp voor jongeren.

Voor jongeren die de doelgroep van het jongerenwerk vormen is het essentieel dat ze de jongerenwerker kunnen vertrouwen. Niemand kan deze opgave – het zorgen voor positief toekomstperspectief voor jongeren die opgroeien in een situatie die dat bemoeilijkt – alleen oplossen. Als gemeente hebben we onze professionals nodig en professionals hebben elkaar nodig. De een vanuit de expertise om het eerste contact te leggen, anderen vanuit de expertise om te begeleiden, te begrenzen, te behandelen of praktische hulp te bieden. Als gemeente sturen we daarom op samenwerking.

Het jongerenwerk is een publieke voorziening in dienst van Amsterdamse jongeren. Hier horen stevige organisaties bij die de basis aan jongerenwerk bieden, aangevuld met lokale, kleinere organisaties die een specifieke doelgroep bereiken of specifieke expertise hebben. Als gemeente geven we hen een duidelijke en eenduidige opdracht om de maatschappelijke opgave gezamenlijk te lijf te gaan. Dit vereist van de gemeente een kritische blik op haar eigen sturing.

Om versnippering in de uitvoering tegen te gaan wordt de komende periode toegewerkt naar meerjarige samenwerking met vaste partners. Dit vermindert het concurrentiegevoel en bevordert langdurige samenwerking. Door vaste partners ontstaat er overzicht, eenvoud en samenhang en kan innovatiekracht worden gebundeld. Jongerenwerkers in vaste dienst kunnen werken aan het bouwen van een vertrouwensrelatie met de jongeren in de wijk; een essentiële voorwaarde voor succesvol jongerenwerk. Door een overzichtelijk aanbod weten jongeren makkelijker waar ze terecht kunnen en het zorgt ervoor dat professionals (ook uit aanpalende domeinen) elkaar beter kunnen vinden, aanvullen en versterken. Bij verdere uitwerking van deze richting moet u denken aan één opgavegerichte opdracht per gebied waarbij met een alliantie van grotere en kleinere partijen die vanuit één aanspreekpunt werken richting gemeente een meerjarige samenwerking wordt opgezet. Deze beweging zetten we via de actielijnen in gang en dit krijgt een plek in het nieuwe beleidskader Sociale Basis, van waaruit het jongerenwerk gesubsidieerd wordt. Daarin worden de twee uitgangspunten ‘eenduidige sturing vanuit een integrale opdracht’ en ‘ruimte voor gebiedsgericht maatwerk en lokale problematiek’ gecombineerd.

Ongelijk investeren voor gelijke kansen: stedelijk team voor de buurten met de grootste problemen

In Amsterdam moeten jongeren voor wie het moeilijk is om de kansen die onze stad biedt optimaal te benutten, voelen dat zij extra steun in de rug krijgen om aan hun toekomst te bouwen. In lijn met het coalitieakkoord ligt de focus op inwoners in een sociaal-economisch zwakkere positie en de gebieden met de grootste problemen. Dit in samenhang met de Masterplannen voor Zuidoost, Nieuw-West en Aanpak Noord. Deze focus is hard nodig want de maatschappelijke opgave is niet gelijk verdeeld over de stad. Met de in deze brief voorgestelde doorontwikkeling van het jongerenwerk geeft het college op het thema jongerenwerk invulling aan ‘ongelijk investeren voor gelijke kansen’. We gaan ongelijk investeren door onze middelen – zowel geld als formatie – gerichter in te zetten. We zetten in op het vergroten van het bereik onder de jongeren

die dat het meest nodig hebben, onder andere door het opzetten van een stedelijk team met expertise op het gebied van veiligheidsproblematiek, waarin jongerenwerkers uit verschillende jongerenwerkorganisaties zitten die in staat zijn jongeren met zwaardere problemen uit de aandachtsgebieden te ondersteunen (zie ook actielijn 2 hierna).

Versterken vakmanschap: opzetten Amsterdamse Jongerenwerk Academie
Jongerenwerkers werken in de leefwereld van jongeren. Zij benaderen hen actief - ook als het om jongeren gaat die niet gemakkelijk te bereiken zijn - en bouwen met hen een vertrouwensband op. Om van daaruit te werken aan ontwikkeldoelen die jongeren voor zichzelf stellen. Dit is de essentie van het jongerenwerk. Dat is een vak en dit vakmanschap verdient erkenning. Net zoals de wijkagent en de leraar kunnen jongerenwerkers het verschil maken voor jongeren door vanuit ervaring, gezag en herkenbaarheid te werken. Goed jongerenwerk vereist ook dat jongerenwerkers continu meebewegen met ontwikkelingen in de maatschappij en in de stad.

Met een sterke basiskwaliteit vergroten we de impact van het jongerenwerk. We geven uitvoering aan deze ambitie door het opzetten van een Amsterdamse Jongerenwerk Academie. Met een stedelijke academie bouwen we expertise op die met elkaar wordt gedeeld. De academie moet uiteraard goed in verbinding staan met jongeren zelf en collega's in het sociaal domein zoals het onderwijs, jongerenpunten en het Ouder en Kindteam en het veiligheidsdomein, zoals politie en straatcoaches. We verbinden nieuwe jongerenwerkers die met middelen vanuit het coalitieakkoord Samen Sterker uit de Crisis via het project Amsterdam Talentz zijn getraind en begeleid aan de academie en zetten hen in als ervaringsdeskundigen. Zo creëren we een ploeg jongerenwerkers die stevig in het zadel zit met up to date kennis en kunde. Hiermee beogen we dat we stadsbreed flexibele jongerenwerkers in kunnen zetten die met de tijd en jongeren meebewegen. Daarbij sturen we op een goede verdeling tussen regulier jongerenwerk in de wijken, op scholen en online.

Een veilige plek voor meiden: door met de versteviging van het meidenwerk
De afgelopen jaren is de expertise in meidenwerk en expertise over veelvoorkomende problematiek en mentale gezondheid onder meiden onderling gedeeld en versterkt. Hiervoor is het stedelijk expertise netwerk gestart: een stedelijk overleg waarbij het meidenwerk structureel bij elkaar komt om samenwerking te versterken en kennis te delen. Zo worden er thema's besproken als meidenwerk en sport: hoe kun je meiden op een goede manier bereiken en activeren om te gaan sporten en bewegen? Of het thema mentale gezondheid, waarbij een nieuwsbrief is ontwikkeld met links naar effectieve programma's die gebruikt kunnen worden om signalen van mentale overbelasting beter te (her)kennen. Bovendien is het aanbod op het gebied van seksuele weerbaarheid verbeterd waarbij een gezamenlijk 'Kader seksuele vorming binnen meidenwerk' in gebruik is genomen. Hierbij is goede samenwerking met partijen die hulp kunnen bieden als er sprake is van beginnende problematiek, zoals het Ouder en Kind Team en Qpido (seksespecifiek expertisecentrum van Levvel). De stedelijke samenwerking en expertise in het meidenwerk wil het college in stand houden en borgen in het reguliere jongerenwerk. Dit valt daarom onder de basis op orde.

Aansluiten bij de wereld van jongeren: verder bouwen aan het online jongerenwerk
Om voldoende aansluiting bij de online leefwereld van jongeren te blijven houden, is de afgelopen jaren de basis gelegd voor structurele aandacht voor de digitale jeugdcultuur en online weerbaarheid in het jongerenwerk. Er is vanuit Samen voor Jongeren Amsterdam (SvJA)[4] een gezamenlijk Amsterdams kader voor het online werken ontwikkeld voor jongerenwerkers.

[4] SJA is een samenwerking van jongerenwerkorganisaties en straathoekwerk: Combiwel, Dock, Dynamo, the Mall, Swazoom en PerMens.

Daarnaast zijn trainingen, een toolbox (waaronder een kaartenset om het gesprek over online weerbaarheid aan te gaan met jongeren) en een e-learning beschikbaar gemaakt.

Gezien de snelheid waarmee de online leefwereld verandert, is het van belang dat jongerenwerkers voortdurend op nieuwe online ontwikkelingen in kunnen spelen. Ook moeten zij worden toegerust op de uitdagingen die het online werken kan hebben. Jongerenwerkers zitten online in allerlei groepen, weten daardoor dingen, waardoor zij soms in een lastige positie komen. Ook is het nog niet helder wat een goede verdeling tussen 'online' en 'offline' werken is. Hoe het online werken er precies uit moet komen te zien wordt de komende periode uitgewerkt.

Actielijn 2) Voorkomen dat jongeren in handen vallen van criminele netwerken vanuit de preventieve kracht van het jongerenwerk

Het college maakt zich zorgen over de maatschappelijke ontwikkeling van het verharden en verjongen van jeugdigen die afglijden in criminaliteit. Ook jongeren die (risico lopen op) afglijden in criminaliteit verdienen een kans om een plek in de maatschappij te verwerven, temeer omdat dader- en slachtofferschap vaak door elkaar lopen. Dat begint bij preventie en het versterken van het dagelijks leven van jongeren; thuis zijn, naar school gaan, je vrije tijd doorbrengen en jezelf op een positieve manier kunnen ontwikkelen.

Ook voor deze groep kan het jongerenwerk bijdragen in het bieden van perspectief door specialistische expertise in de preventieve setting te versterken, vooral vanuit invloed op de groepsdynamiek. De Samenwerkende Jongerenwerkorganisaties Amsterdam hebben hier een visie op ontwikkeld voor het jongerenwerk en het straathoekwerk. Hier willen we de visie en ervaring van kleinere partijen die succesvol zijn gebleken voor deze doelgroep aan toevoegen. Voorop staat dat jongerenwerkers beginnend crimineel gedrag en signalen van criminele uitbuiting moeten kunnen herkennen, offline en online. Voor zowel jongens als meiden. Hiervoor is nieuwe expertise nodig bij het jongerenwerk die vervolgens in de hele stad ingezet kan worden. Daarom gaan we ook experimenteren met de inzet van stedelijke teams waarin jongerenwerkers zitten die in staat zijn om jongeren met zwaardere problemen te ondersteunen. Deze jongerenwerkers gaan we extra equiperen om samen met andere partners (vanuit zorg en veiligheid) te kunnen bepalen wat er nodig is om jongeren met (beginnend) crimineel gedrag te kunnen begeleiden om zo meer jongeren die dreigen af te glijden richting de jeugdcriminaliteit aan ons te binden. Dat kan dus een combinatie van verschillende typen inzet zijn, waar jongerenwerk onderdeel van is. Jongerenwerkers hebben een belangrijke signaleringsfunctie in de wijk maar er is expertise nodig over hoe om te omgaan met de informatiepositie die jongerenwerkers hebben; hoe informatie te delen, zonder dat zij zelf, de jongeren of partners in gevaar komen. De komende periode wordt verder verkend welke expertise nog meer nodig is en welke rol jongerenwerkers kunnen spelen. Hierbij waken we ervoor dat het flexibel inzetten van jongerenwerkers in de stad teveel ten koste gaat van kennis van gebieden en buurten en van bestaande -reeds opgebouwde- vertrouwensbanden met jongeren en hun families.

Met de bestuursopdracht Jeugd en Veiligheid beoogt het college meer efficiëntie in de inzet op jeugd met veiligheidsproblematiek. Onderdeel hiervan is verkokering en dubbel werk tegengaan en zorgen voor effectievere samenwerking tussen zorg- en welzijnspartijen, stadsdelen en veiligheidspartners. In dit kader is het belangrijk dat het jongerenwerk onder andere een goede verbinding heeft met veiligheidspartners in de wijk, zoals de politie en de straatcoaches en met de (specialistische) jeugdhulp. Daarnaast is een goede onderlinge aansluiting met het ADAMAS-netwerk van credible messengers belangrijk om elkaars inspanningen te verstevigen. Voor alle partners in het netwerk rondom de jongere moet duidelijk zijn wat hun waarde en expertise is ten opzichte van elkaar, zodat telkens de partner(s) die de meeste impact kunnen maken aan zet komen. Met de geïntegreerde werkwijze, die binnen Positief Perspectief is ontwikkeld, is de

afgelopen jaren geïnvesteerd in het bouwen aan deze netwerken. Aan de hand van deze werkwijze is met alle partners in een aantal buurten gekeken naar de opgave (voorkomen van afglijden in jeugdcriminaliteit), wat daar tot nu toe aan is gedaan, wat daar van werkend is geweest en wat niet. De rollen van de verschillende partners zijn daarbij op elkaar afgestemd en er zijn netwerken ontstaan waarin gezamenlijk bepaald wordt wie wat doet en hoe partners elkaars inzet kunnen versterken en benutten. Deze werkwijze zetten we voort en breiden we verder uit.

Het jongerenwerk speelt een cruciale rol in dit netwerk. Het jongerenwerk kan haar invloed gebruiken voor een positieve (corrigerende) groepsdynamiek tussen jongeren. Dat hebben we ook gezien tijdens de coronapandemie toen jongerenwerkers een belangrijke bijdrage leverden aan het voorkomen van rellen. Het is de vroege preventie die de basis vormt voor het voorkomen van criminele carrières; de impact van die preventieve inzet willen we versterken. Door het contact te leggen en te houden, door samen met de jongere te reflecteren op zijn gedrag en door positieve keuzes te stimuleren. Ook en juist als hij of zij misstappen heeft gemaakt. De borging van de actielijnen uit Positief Perspectief en de nieuwe actielijnen in deze brief dragen bij aan de doelen van de bestuursopdracht.

Actielijn 3) Snellere passende ondersteuning voor jongeren door betere samenwerking
De jongerenwerker werkt vanuit een groepsgerichte aanpak op de plekken waar jongeren hun dagelijks leven doorbrengen: de straat, school en online. Goede samenwerking met partijen die voor de jongeren zelf van belang zijn is dus belangrijk. Of dit nou de school is, sport of werk. Jongerenwerkers zijn goed bekend met andere organisaties die jongeren iets te bieden hebben, zodat zij wanneer dit nodig is in staat zijn om deze partners te betrekken. De afgelopen jaren hebben we goede ervaringen opgedaan met de versteviging van de samenwerking tussen het jongerenwerk en partners in het sociaal domein. Voorbeelden zijn jongerenpunten in jongerencentra waar je terecht kunt voor vragen over opleiding, werk of geldzorgen, het Ouder en Kindteam bij hulpvragen of sportverenigingen om jongeren structureel aan het sporten te krijgen.

Dit vraagt dat de jongerenwerker zich kan identificeren met de jongeren, zodat aangevoeld wordt wat de jongere nodig heeft voor een goede ontwikkeling. Ervaringsdeskundigheid helpt daarbij. We gaan onderzoeken hoe daar nog meer dan nu gebruik van kan worden gemaakt en zoeken daarbij de samenwerking tussen verschillende initiatieven op om verdere versnippering te voorkomen. De samenhang met de credible messengers, waar een aantal jongerenwerkers al onderdeel van zijn, is daar voorbeeld van.

Verstevigen samenwerking Jongerenwerk en Sport en Bewegen
In het coalitieakkoord hebben we aangegeven de samenwerking tussen het Jongerenwerk en Sport nog meer te versterken. In sommige gebieden is deze samenwerking al goed op gang gekomen. We weten allemaal wat voor een positief effect sport en bewegen heeft op onze fysieke en mentale gezondheid; al helemaal voor opgroeiende jongeren. Helaas zien we dat de sport- en beweegparticipatie juist in de ontwikkelbuurten lager is dan het stedelijk gemiddelde. Juist bij pubers en jongvolwassenen is de uitval hoog; een groep die het jongerenwerk juist wel weet te bereiken via de groepsgerichte benadering. We onderzoeken de komende periode hoe we de samenwerking verder kunnen verstevigen om jongeren structureel in beweging te krijgen.

Jongerenwerk in school
Een deel van de jongeren komt niet naar jongerencentra en brengt zijn vrije tijd niet door op straat of in de buurt. Vooral bij meisjes zien we dit. Mede daarom is 2021 gestart met jongerenwerk op school. Het gaat daarbij om scholen met leerlingen uit sociaaleconomisch kwetsbare gezinnen en die aanlopen tegen (veiligheids-)problematiek op en om school. Op dit moment zijn op 40 scholen jongerenwerkers actief. Dit wordt gefinancierd vanuit de coalitiemiddelen jongerenwerk,

gemeentelijke middelen vanuit het Nationaal Programma Onderwijs (NPO),en het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs Amsterdam-Diemen. De huidige inzet van het jongerenwerk loopt door tot en met het einde van schooljaar 2023-2024.

Uit onderzoek van Youth Spot[5] komt naar voren dat jongerenwerk op school stevig staat. De school is voor jongerenwerkers een volwaardige ontmoetings- en werkplaats geworden. Het onderzoek laat tevens zien dat het jongerenwerk een waardevolle bijdrage levert aan een positief en veilig schoolklimaat en zo een positieve impact heeft op de ontwikkeling van leerlingen. We zien echter ook een aantal belangrijke aandachtspunten zoals: voorkomen van overlap tussen de taken van jongerenwerk en de rol van school zelf; een goede aansluiting tussen de school van de leerling en de buurt waar hij/zij woont; en het bereiken van leerlingen die niet ook al op straat of bij jongerencentra worden gezien. De komende periode onderzoeken we samen met het Samenwerkingsverband Voortgezet Onderwijs op welke manier en in welke omvang er een vervolg gegeven wordt aan jongerenwerk op scholen met als uitgangspunt dat dit deel een onderdeel wordt van het reguliere jongerenwerk en niet als aparte opdracht wordt gezien.

3. Coalitiemiddelen

Voor 2023 t/m 2026 zijn nieuwe coalitiemiddelen beschikbaar, namelijk €2,0 miljoen in 2023, 2024 en 2025 en €1,5 miljoen in 2026. Na 2026 is jaarlijks structureel €1 miljoen euro beschikbaar. Met de beschikbare middelen worden de actielijnen uitgevoerd, waarbij de tijdelijke middelen worden beschouwd als innovatiemiddelen om nieuwe kennis, expertise en vaardigheden te ontwikkelen die uiteindelijk moeten landen binnen de bestaande opdrachten en gebieden. Dit bovenop de reguliere middelen voor het jongerenwerk in de Sociale Basis.

Afsluitend

Amsterdam is een spannende stad om in op te groeien. Bovendien wordt de samenleving steeds complexer. Het college maakt zich er hard voor dat alle jongeren de kans krijgen om in deze complexiteit hun weg te vinden. Met vertrouwen in eigen kunnen en met vertrouwen in de steun die zij daarbij kunnen krijgen. Met een sterkere basis aan jongerenwerk versterken we de basis van jongeren om met vertrouwen en zin de toekomst in te gaan.

Met vriendelijke groeten,

Namens het college van burgemeester en wethouders van Amsterdam,

Sofyan Mbarki
Wethouder Jongerenwerk

[5] Van Dijk, T., Koetsenruijter, R. & Sieckelink, S. (2023). *Twee jaar jongerenwerk op Amsterdamse scholen: een onderzoek naar implementatie, doelrealisatie en versterking*, Lectoraat Youth Spot